

dispunem de relații cu prieteni apropiați și caracteristice vârstei, fără simulări. În acest sens anii de studenție sunt mult mai valoroși. Relațiile de prietenie în perioada studenției sunt ceva firesc. Activitatea de învățare și pregătire profesională stimulează prietenia, activitățile în comun, care constituie ca izvor pentru dezvoltarea individuală a fiecărui student [1, 7].

Probele experimentale, realizate cu studenții Facultății Pedagogie de la UST au scos în evidență că unii studenți au probleme în comunicare, la întemeierea relațiilor interpersonale în grupa academică și suferă din această cauză. Grupele de studenți sunt neomogene, cu diferențe de vârstă, de sex, cu tineri care au un nivel de pregătire intelectuală diferit. Toate aceste diferențe și crează în unele cazuri dificultăți în relațiile interpersonale.

În activitatea de învățare și pregătire profesională relațiile sociale au un rol important și în multe cazuri decisiv pentru obținerea succesului. Profesorul trebuie să dispună de relații bune, de valoare cu colegii de lucru, cu discipolii săi. Nu mai puțin important este și acel moment că profesorul trebuie să-și învețe discipolii să dispună de relații de prietenie, stimă, ajutor reciproc. Important este și faptul că relațiile trebuie regulate. Tehnologiile avansare contemporane oferă posibilități la asigurarea, menținerea relațiilor sociale favorabile.

Bibliografie

1. Andronache L. Personalitatea valorii, stil de viață, și relații socio-educative la adolescenți. Strategii formative. Bacău: Rovimed, 2008, 389 p.
2. Bogdan-Tucicov A., Chelcea S., Golu M. Dicționar de psihologie socială. București: Științifică și Enciclopedică, 1981.
3. Dicționar de psihologie. Coord. U. Șchiopu. București: Babel, 1997.
4. Doron R., Parot F. Dicționar de psihologie. București: Humanitas, 2006, 886 p.
5. Neculau A. Manual de psihologie socială. Iași: Polirom, 2004, 352 p.
6. Pieron H. Vocabularul psihologiei. București: Univers enciclopedic, 2001, 468 p.
7. Radu I. Introducere în psihologia contemporană. Cluj: 1991.

PERFORMANȚELE MĂIESTRIEI PEDAGOGICE ÎN ACTIVITATEA PROFESIONALĂ A PEDAGOGULUI

Lidia Trofaia, doctor în psihologie, conferențiar universitar

Catedra Psihopedagogie și Educație preșcolară, UST

Rezumat. Activitatea pedagogică este o activitate complexă și destul de dificilă. Pentru a avea succes în această activitate profesorul trebuie să dispună de măiestrie profesională. Componentele de bază ale măiestriei profesionale sunt: orientarea umanistă, competența profesională, aptitudinile pedagogice, tehnica de lucru. Fiecare din ele trebuie să aibă un nivel performant de dezvoltare. Se poate întâmpla ca la una din componente profesorul să aibă careva dificultăți și aceasta devine o piedică la formarea măiestriei profesionale. Profesorul trebuie în permanență să-și perfecționeze calitățile personale și profesionale.

Summary. Pedagogical activity is a complex and rather difficult task. In order to be successful in this activity, the teacher must have professional skills. The basic components of professional craftsmanship are:

humanistic orientation, professional competence, pedagogical skills, working technique. Each of them must have a high performance level in development. It can happen that one of the components of the professional craftsmanship has some difficulties and this becomes a hindrance to the formation of professional craftsmanship. The teacher must constantly improve his personal and professional qualities.

Cuvinte-cheie: măiestrie profesională, orientare umanistă, competență profesională, aptitudini pedagogice, tehnica de lucru, performanțe, activitate pedagogică, calități personale, profesionale.

Măiestria se definește ca o pricepere, iscusință deosebită, marcată prin talent, dibăcie în execuție. Se exprimă măiestria pedagogică prin totalitatea elementelor componente pe care le pune în valoare profesorul pentru a obține performanțe în activitatea profesională. Meseria de profesor necesită pricepere, talent, dibăcie și iscusință, fără de care avansarea în profesie ar fi imposibilă [4, 5, 8].

Măiestria profesională deosebit de evident se marchează în activitatea oamenilor de artă. Despre M.Eminescu se spune că „valorifica cu o măiestrie nemaipomenită virtualitățile estetice ale limbii române”. Uneori se spune că omul este „furat de măiestria sa în muncă, de siguranța cu care stăpânește...” (O.Mihale) obiectul activității sale. Ori „intriga dramei este condusă cu măiestrie” (St. Gherea) așa se apreciază valoarea operei literare. Tot așa se poate spune despre activitatea profesională a unui profesor ca maestru în activitatea sa profesională. Popoarele, își cunosc oamenii maiestri într-un domeniu sau altul al activității sociale. Ocupațiile specialistului maestru îi sunt pe plac și le îndeplinește cu o deosebită îndemânare, virtuozitate [11].

Activitatea profesională în acest caz este executată cu multă iscusință, bazându-se pe muncă calificată. Măiestria specialistului, în cazul nostru și crează performanțele în activitatea pedagogică. „Divina natură a dăruit ogoarele, măiestria omului a clădit orașele” (M.Terenius Varro) [11].

Măiestria pedagogică exprimă nivelul superior de competență în activitatea profesională a profesorului. Se exprimă măiestria profesională a profesorului prin capacitatea lui de a gândi, proiecta, organiza și conduce în spirit creator, cu mare eficiență activitatea profesională [4, 5, 8].

Măiestria pedagogică a profesorului include un șir de însușiri ale personalității lui, ca atracția față de activitatea cu elevii, calmul, răbdarea, simțul măsurii, suplețea, fermitatea, spiritul de inventivitate, creativitate. V.Pavelcu susține că măiestria pedagogică cere, în primul rând, de la profesor cunoașterea de sine, iubirea profesiei și a elevului, axate pe optimism pedagogic, pe capacitatea de a forma și dezvolta la copii valori creatoare, culturale, materiale și spirituale [1, 3, 7].

Meseria de profesor nu este una din cele mai ușoare și solicitate în rândul populației, dar nici din cele mai evitate. Este o profesie intelectuală, respectată, nu-i oferă deținătorului putere, influență, venituri superioare, dar prestigiu, satisfacții. Motivul de bază în alegerea profesiei este vocația. Profesorul în lucrul său trebuie să fie un dublu meșter: în primul rând, ca persoană competentă în psihologia personalității pe care urmează s-o formeze, și, în al

doilea rând, ca persoană care posedă cunoștințele, metodele și procedeele procesului de învățământ. În activitatea profesională a pedagogului măiestria se exprimă prin rezolvarea reușită a sarcinilor de lucru în activitatea pedagogică la un nivel înalt de organizare și competență. Măiestria pedagogică se bazează pe calitățile profesionale de valoare ale pedagogului, care-i permit să conducă cu activitatea pedagogică și-i asigură succesul în această activitate. Aceste calități sunt prezente nu numai în deprinderi, abilități, capacități individuale, dar și în aliajul trăsăturilor de personalitate, care-i crează pedagogului posibilități de a acționa productiv și creator [2, 6].

Măiestria pedagogică presupune un complex de calități de valoare personale, profesionale ale profesorului care-i asigură un înalt nivel de autoorganizare, predare, manifestare în activitatea profesională, succesul în această activitate. Componentele de bază ale măiestriei pedagogice sunt următoarele: **1) orientarea umanistă a activității profesionale; 2) competența profesională, cunoștințele profesionale ale profesorului; 3) aptitudinile pedagogice; 4) tehnica lucrului pedagogic** [10] .

Orientarea umanistă a pedagogului în activitatea sa profesională îi permite să activeze în cadrul procesului de învățământ în conformitate cu cerințele societății. Pedagogul, în primul rând, trebuie să fie uman, să nu uite că are în fața sa copilul, care așteaptă sfatul, ajutorul lui, îndrumare, un cuvânt bun de la o persoană care cunoaște. Copilul poate și greși, el încă nu cunoaște bine viața, nu știe cum să se manifeste în diverse împrejurări, nu dispune de experiența de viață necesară, de aceea și este deosebit de vulnerabil. Pedagogul ca maestru în activitatea profesională trebuie să cunoască, să intuiască toate aceste subtilități și să intervină la momentul oportun, să ajute, susțină, corecteze copilul când este necesar [10] .

Societatea contemporană, societatea economiei de piață, unde domină concurența, goana după bunuri materiale, spirituale este nemiloasă chiar și față de copii. Pedagogul ca maestru al activității sale profesionale, trebuie să fie calm, cumpătat, echilibrat și să se comporte în egală măsură față de copilul care este bine asigurat, înzestrat material și față de cel cu mai puține posibilități, precum și față de cel care cunoaște, știe, a călătorit mult, precum și față de cel care este mai puțin pregătit și nu dispune de persoane care să se ocupe de educația, dezvoltarea lui intelectuală, spirituală. Sunt copii cu un intelect bine dezvoltat, care chiar de la intrarea în școală pot fi încadrați în clasa copiilor dotați, supradotați. Așa copii au un nivel bun de pregătire intelectuală și, de obicei, cunosc cum să se comporte în colectivul de copii, societate. Mai complicat este acel moment că copiii cărora părinții nu le acordă atenția cuvenită, sunt mai slab pregătiți pentru școală, unii din ei au un comportament deviant. În ambele cazuri pedagogul maestru lucrează cu iscusință și are rezultate, performanțe în activitatea profesională atât el cât și copiii, discipolii lui. Ajutați, susținuți, încurajați, corecți, când este nevoie, trebuie toți copiii, indiferent de capacitățile lor, starea materială, financiară a părinților etc.

Competența profesională a profesorului, cunoștințele lui constituie fundamentul măiestriei profesionale în activitatea pedagogică. Aceasta imprimă profunzime în

cunoaștere, temeinicie, încredere, înțelepciune în acțiuni. De la profesor se cere să cunoască conținutul disciplinei ori disciplinelor pe care le predă, să cunoască psihologia copilului, discipolilor săi; să poată organiza eficient propriul discurs în fața colectivului de elevi, să facă accesibile cunoștințele predate, să poată organiza lucrul elevilor la lecție, cât și în afara orelor. Pentru a da dovadă de competență profesională profesorul trebuie permanent să-și îmbogățească cunoștințele în domeniul de activitate, să fie actual, în pas cu timpul, cu ajunsurile științei contemporane [6, 10].

Orientarea umanistă justă și competența profesională, cunoștințele profesionale bogate în domeniu formează carcasul profesionalismului înalt în activitatea profesională, iar aceasta asigură o autoorganizare coerentă, productivă a acestei activități. Cele menționate sunt o dovadă a faptului că componentele măiestriei pedagogice se pot reliefa independent prin performanțele obținute, totodată mai pot corela între ele, când mai multe din ele, ori toate sunt performante și se pun în valoare când una când alta [2, 3, 10].

Aptitudinile pedagogice permit creșterea profesională, avansarea în domeniul activității profesionale. Ele asigură, sporesc viteza perfecționării calităților personale, profesionale. Profesorul cu aptitudini proeminente în domeniul activității profesionale mai repede se perfecționează, își șlefuieste abilitățile profesionale, fiind flexibil în diferite situații. Înclinații pedagogice putem găsi aproape la fiecare din noi. Aptitudinile pedagogice au o structură complexă, cu multe elemente componente, care în activitatea profesională a profesopului se cer să fie prezente. Profesorul se cere să fie comunicabil, sociabil, dinamic, receptiv, perceptiv etc. Un profesor închis în sine nu poate avea performanțe în activitatea profesională. Tot așa și pedagogul care nu poate întreține relații de prietenie, colegialitate în colectivul de discipoli, cu colegii de lucru nu poate forma acest sentiment de prietenie nici la discipolii săi. Nu poți cere ceea ce nu dispui și singur nu cunoști [6, 10].

În mod asemănător se reliefează și celelalte elemente componente ale aptitudinilor pedagogice. Pedagogul maiestru în activitatea profesională este dinamic, mobil, energic, plin de viață și menține un tonus asemănător și la discipolii săi. Cel inert, rigid greu se suportă de elevi, studenți, nu este acceptat de ei și n-are performanțe în activitatea profesională.

Profesorul trebuie să fie receptiv și perceptiv. În primul rând, profesorul trebuie să fie receptiv la doleanțele discipolilor săi, să-i compătimească, dacă este necesar, să țină cont de propunerile lor, să discute cu ei toate variantele posibile și să ia decizia optimală, care să fie acceptată de toți membrii colectivului de elevi, studenți, profesori, părinți etc.

Tot așa trebuie să fie și perceptiv, să poată percepe clar, corect fenomenele realității și să le facă accesibile pentru discipolii săi. Important este ca discipolii să poată percepe clar și interpreta o operă muzicală, recita o poezie, descrie un tablou etc.

Tehnica de lucru pedagogic se referă la mijloacele de lucru pe care le folosește pedagogul în activitatea profesională. În afară de cărți, manuale, literatura științifică profesorul poate folosi calculatorul, videoproiectorul, tabla interactivă etc. Tehnica de

lucru se bazează pe competența profesională și pe aptitudinile pedagogice ale profesorului. Aceasta permite ca toate mijloacele de influență să fie legate de scop și să corespundă scopului [2, 3, 10].

Utilizarea mijloacelor tehnice are ca scop de a face mai accesibil materialul de studiu pentru elevi, studenți, discipolii de diferite vârste. Aceasta stimulează folosirea diferitor receptori în perceperea materialului de studiu. Se stimulează, în special, folosirea combinată a analizatorilor. Aceasta permite o însușire mai reușită a materialului de studiu, o percepere clară a materialului de toți elevii, studenții, o încadrare activă a tuturor discipolilor, indiferent de capacități, în activitatea de învățare [9, 10].

Examineate în raport cu perioada contemporană de dezvoltare socială fiecare din componentele măiestriei pedagogice are forme specifice de manifestare. Orientarea umanistă în activitatea profesională a pedagogului contemporan este activă, reală și deosebit de actuală și presupune o atitudine îngăduitoare, calmă, liniștită, cumpătată față de discipoli, doleanțele, nevoile lor, care nu trebuie trecute cu vederea. Sarcina fiind soluționarea, rezolvarea problemelor, dificultăților prin dialog, explicare, folosirea cuvântului, poveței și evitarea brutalității, agresivității, formelor negative de comunicare și relaționare [2, 3, 10].

Se pare că această calitate profesională este necesară pentru orice profesie și în orice condiții de dezvoltare socială, atât în perioada avântului, cât și în perioada depresiilor economice, atât în timp de pace cât și în timpul revoluțiilor, războaielor sociale. Nu mai puțin important este și acel moment de cât umanism în activitatea profesională dau dovadă un lucrător medical, din comerț, alte profesii, cu atât mai mult un profesor care servește ca etalon al comportării pentru copiii cu care lucrează, generația în creștere, precum și întreaga societate. Multiplele sondaje care se realizează cu copiii, părinții, profesorii dovedesc prezența și necesitatea acestei calități în activitatea profesională a pedagogului.

Competența profesională în perioada contemporană se exprimă nu numai în cunoștințele la disciplinele de învățământ ale profesorului, dar și în cunoașterea, posedarea celor mai diverse aspecte ale activității pedagogice, subtilităților de valoare în lucrul cu discipolii de diferite vârste, capacități, abilități personale. Pedagogul contemporan în permanență este pus în situația de a se încadra în diferite programe de dezvoltare socială a tinerei generații, în special, în legătură cu schimbările care au loc în societate, cu instruirea tinerei generații după Sistemul European de Credite și trecerea la noi performanțe în activitatea de învățare și pregătirea profesională. De la pedagog se cer competențe înalte de valoare în pregătirea, activitatea profesională, personală [2, 6, 10].

Aptitudinile pedagogice și în perioada contemporană scot în evidență faptul dacă o anumită persoană poate fi pedagog sau nu. Și aici sondajele, anchetările, testările dovedesc că majoritatea tinerilor de la Facultatea Pedagogie au vocația de pedagog, dau dovadă de aptitudini pedagogice. Cu toate că sunt și cazuri, drept că singulare, când unii studenți nu dispun de aptitudini pedagogice, profesionale și sunt orientați spre altă profesie, deoarece șansele de eșec în activitatea pedagogică sunt evidente. După cum dovedesc testările,

evaluările profesionale la 80,0% din studenții Facultății Pedagogie aptitudinile pedagogice sunt prezente și se manifestă evident la ei în activitatea de învățare și pregătire profesională [2, 10].

Aptitudinile pedagogice sunt acea calitate profesională care-i oferă pedagogului posibilitatea de a soluționa cele mai dificile situații, chiar și atunci când nu dispune de anumite cunoștințe, se întâlnește cu situații necunoscute, pentru care nu are o pregătire specială, modele de comportare. Pedagogul poate soluționa situațiile date, găsi rezolvarea. Vorbele lui sunt ascultate, sunt credibile și acceptate, primite la justa valoare, deoarece vin din partea unei persoane cu experiență de viață, de muncă. Dibăcia și iscusința cu care rezolvă problemele în educația copiilor, în relațiile cu colegii, părinții îi oferă încredere, autoritate din partea tuturor, atât a copiilor cât și a adulților. Nu mai puțin important este și acel moment că încrederea este binemeritată.

Tehnica lucrului pedagogic în perioada contemporană a suportat de asemenea schimbări esențiale. Acum profesorul nu mai poate activa în cadrul orelor folosind numai creta și buretele. El are nevoie de mijloace tehnice mult mai serioase pentru a pune la dispoziție un volum mai mare de informație, pentru a spori viteza de percepere, asimilare, înțelegere a materialului de studiu. Calculatorul, videoproiectorul, tabla interactivă oferă multe posibilități în activitatea pedagogică, precum și literatura științifică de specialitate.

Înzestrarea sălilor de studii cu mijloacele tehnice necesare este o cerință actuală care trebuie soluționată și susținută. Aceasta se stimulează și se susține permanent în timpul orelor.

Bibliografie

1. Allport G. Structura și dezvoltarea personalității. București: EDP, 1991.
2. Cerghit I. Sisteme de instruire alternative și complementare. Iași: Polirom, 2008, 400p.
3. Claparede Ed. Psihologia copilului și pedagogia experimentală. București: Științifică și Enciclopedică, 1975.
4. Dicționar de psihologie. Coord. U.Șchiopu. București: Babel, 1997.
5. Doron R., Parot F. Dicționar de psihologie. București: Humanitas, 2006, 886 p.
6. Eysenck H., Eysenck M. Descifrarea comportamentului uman. București: Teora, 1998.
7. Golu P. Dinamica personalității. București: Geneza, 1983.
8. Pieron H. Vocabularul psihologiei. București: Univers enciclopedic, 2001, 468 p.
9. Radu I. Introducere în psihologia contemporană. Cluj: Sincron, 1991.
10. Trofaia L. Psihologia dezvoltării. Suport de curs. Chișinău: Reclama, 2009, 264 p.
11. WWW.PSIHOLOGIE.RO.